

Bank Polski

Centrum
Analiz

Agro Nawigator 1/2023

Analizy Sektorowe

4 maja 2023

Zbożowa dyplomacja ze spadkami cen w tle

SUROWCE ROLNE:

- **Zboża:** Wyraźny wzrost polskiego importu zbóż w okresie lip'22-lut'23. Saldo w polskim handlu zbożami ogółem minimalnie poprawiło się, ale pogorszyło się w przypadku kukurydzy. Ceny zbóż spadają r/r, m.in. wskutek słabszego popytu.
- **Mleko:** Zachwiane relacje między ceną skupu mleka a cenami produktów mleczarskich. Istnieje prawdopodobieństwo dalszych obniżek cen surowca.
- **Drób:** Odbicie w produkcji i eksporcie polskiego drobiu na początku 2023. Zmniejsza się presja kosztów w chowie kurcząt.
- **Wieprzowina:** Wyraźne spadki pogłowia trzody na koniec 2022 odbijają się negatywnie na podaży mięsa. Ceny skupu trzody na koniec 1q23 były rekordowo wysokie.
- **Owoce:** Mniejszy eksport jabłek z Polski w pierwszej połowie sez. 2022/23. Wzrosła sprzedaż koncentratu soku jabłkowego, niemniej saldo w handlu poprawiło się w mniejszym zakresie wskutek zwiększonego importu.
- **Warzywa:** Europejski rynek warzyw podlega wciąż silnym ograniczeniom podażowym.

HANDEL ZAGRANICZNY:

- Temat importu z Ukrainy wywołuje dużo emocji. W pierwszym roku od wybuchu wojny polski import towarów rolno-spożywczych z tego kraju wzrósł 2,8-krotnie r/r, a udział Ukrainy w polskim imporcie zwiększył się z 3,9% do 8,6%. KE zgodziła się na zakaz importu z Ukrainy do 5 krajów wschodniej UE pszenicy, kukurydzy, rzepaku i nasion słonecznika (do 5 cze'23).

Departament Analiz Ekonomicznych

www.pkobp.pl/centrum-analiz

@PKO_Research

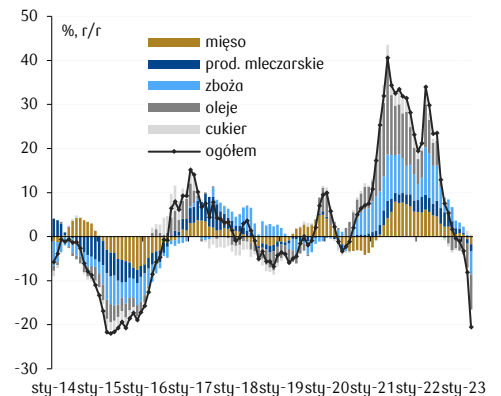
Zespół Analiz Sektorowych

analizy.sektorowe@pkobp.pl

Mariusz Dziwulski

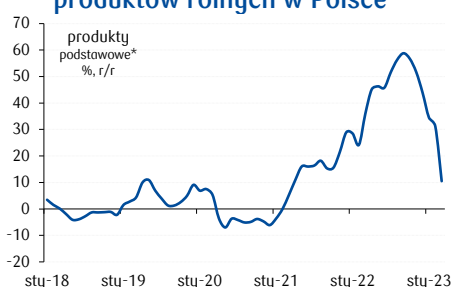
tel. 22 521 81 88

Indeks cen żywności FAO – struktura

Źródło: FAO, PKO Bank Polski

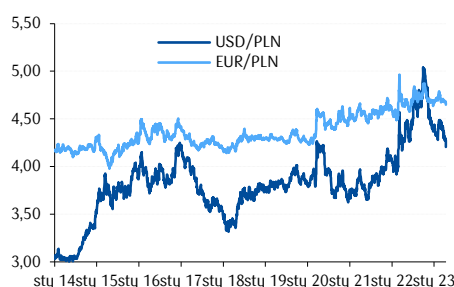
Zmiany cen skupu podstawowych produktów rolnych w Polsce

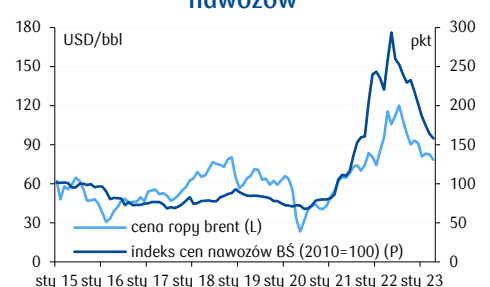
*pszenica, żyto, żywiec wołowy, żywiec wieprzowy, drób, mleko krowie

Źródło: GUS, NBP, Bank Światowy, PKO Bank Polski

Kursy walut

Cena ropy vs światowy indeks cen nawozów

Zboża

POLSKI IMPORT ZBÓŻ

- Z danych GUS wynika, że polski import zbóż od lipca'22 do lutego'23 zwiększył się o 1,73 mln t r/r tj. 2,9-krotnie. Jednocześnie saldo handlu nawet minimalnie wzrosło w relacji rocznej (+72 tys. t), dzięki lepszemu saldu w handlu pszenicą (+838 tys. t r/r), choć w przypadku kukurydzy było ono wyraźnie gorsze (-488). O blisko 271 tys. t pogorszyło się saldo w handlu łącznie żytem i jęczmieniem, i w obu przypadkach wynikało z wyraźnego spadku eksportu, wobec wysokiego poziomu w latach 2020-2021.
- Zmiany w handlu dotychczas nie były na tyle duże, żeby zniwelować efekt wzrostu zbiorów w Polsce (+0,7 mln t). Podaż ziarna jest wysoka, gdyż Polska weszła w sez. 2022/23 ze znacząco wyższymi zapasami r/r. Wprowadzenie przez UE działań ochronnych w imporcie produktów w niektórych krajach wyhamuje import w 2q23. W sez. 2023/24 presja ze strony Ukrainy może zmaleć z uwagi na niższe zbiory w tym kraju (wg projekcji IGC o 23%).
- Skup zbóż w Polsce przyspieszył w pierwszych miesiącach 2023. Według GUS łącznie (zboża podstawowe i kukurydza) w 1q23 był wyższy o 13% r/r po spadku o 5% r/r w 2h22. Perspektywy spadków cen mogły skłaniać podmioty do większego upłynniania zapasów. Łącznie w pierwszych 3 kwartałach sez. 2022/23 wolumen skupu zmalał o 0,9% r/r.
- Według IGC unijny import zbóż w sez. 2022/23 zamknie się wolumenem 39 mln t, tj. wyższym o 63% r/r (+15 mln t). W największym stopniu, bo o 8,6 mln t r/r, zwiększy się import kukurydzy do UE. Wzrost przywozu to po części skutek przekierowania dostaw ukraińskich na rynek UE, ale również uzupełniania braków wynikających ze spadku unijnych zbiorów (-8% r/r), głównie w zakresie kukurydzy (-26% r/r), w przypadku której UE nie jest samowystarczalna. W efekcie, zgodnie z IGC, unijne zapasy zbóż na koniec sez. 2022/23 mogą zwiększyć się jedynie o 0,4 mln t r/r.

CENY ZBÓŻ W TENDENCJI MALEJĄCEJ

- Krajowe ceny zbóż od kilku miesięcy notują spadki, wpisując się w tendencje ogólnoświatowe. W marcu przeciętna cena pszenicy (GUS) zmalała o 22% r/r. Był to pierwszy spadek w ujęciu rocznym od 3 lat. W kierunku spadków oddziałuje malejący popyt (w tym spekulacyjny) oraz większa, w stosunku do formułowanych wcześniej oczekiwań, podaż zbóż na świecie (eksport taniej pszenicy z Rosji czy też zwiększona dostępność z Ukrainy związana z funkcjonowaniem korytarza eksportowego).

PERSPEKTYWY 2023

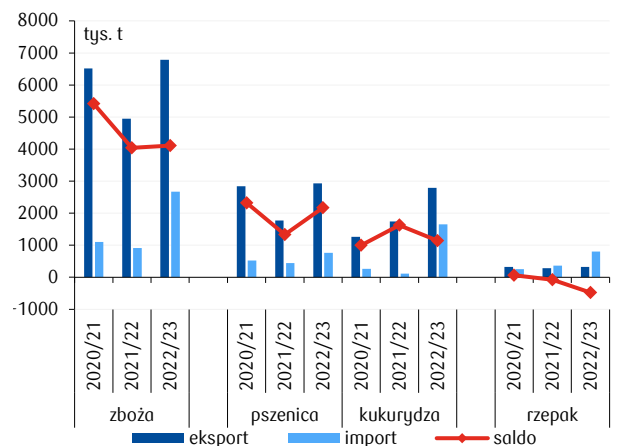

OCzekujemy, że przeciętna cena skupu pszenicy (GUS) w 2023 będzie niższa o 25-31% r/r wskutek dalszej normalizacji nastrojów na światowym rynku zbóż po wojennym, szokowym wzroście, oraz słabnącego popytu. Warto zaznaczyć, że światowy bilans zbóż na sez. 2023/24, wg wstępnych projekcji IGC, może być wciąż relatywnie mało komfortowy (niższa produkcja na Ukrainie). Czynnikiem ryzyka dla zmienności cen są oczywiście uwarunkowania pogodowe, ale również niepewność co do kontynuacji umowy eksportowej dotyczącej ukraińskich produktów rolnych spowodowana nieprzewidywalnością działań strony rosyjskiej.

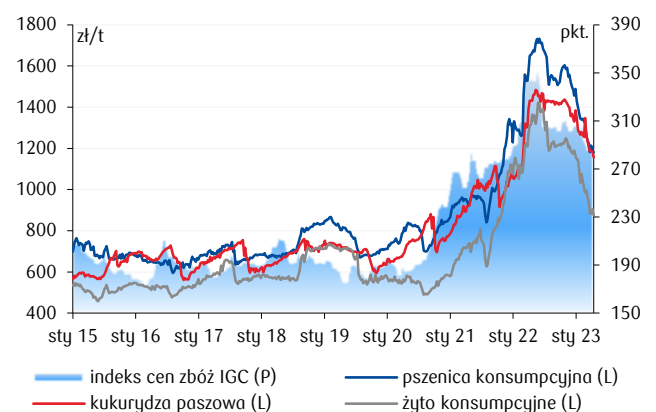
Pszenica i kukurydza - światowa produkcja i zapasy końcowe (mln t) - prognozy IGC (kwiecień'22)

	2021/22	2022/23	2023/24	%, pp; r/r
Pszenica				
Produkcja	781	803	787	-2,0
Zapasy końcowe	274	284	277	-2,4
Zapasy końcowe/zużycie (%)	34,9	35,8	34,9	-0,9
Kukurydza				
Produkcja	1221	1150	1208	5,1
Zapasy końcowe	281	258	264	2,4
Zapasy końcowe/zużycie (%)	23,1	22,0	22,0	0,0

Zmiany w polskim handlu zbożami i rzepakiem (wolumen)

Ceny zakupu zbóż w Polsce

Źródło: MRiRW, GUS, USDA, KE, IGC, PKO Bank Polski

Mleko

POCZĄTEK 2023 ZE WZROSTAMI PRODUKCJI NA GŁÓWNYCH RYNKACH

- Wzrost produkcji mleka w UE (+1,4% r/r w 4q22 i +0,9% r/r w sty-lut'23), odbicie dostaw w Nowej Zelandii (+ 1,3% r/r w 1q23) a także utrzymanie dodatniej dynamiki w USA, mimo zmniejszenia dostaw w Australii, przekładają się na poprawę sytuacji podażowej na światowym rynku mleka. Istnieje jednak duża niepewność co do przyszłej dynamiki dostaw, zwłaszcza na rynku UE. Prognozy KE z początku kwietnia wskazują na spadek unijnej produkcji mleka w 2023 o 0,2%. Z powodu spadków cen mleka pogłowie krów może obniżyć się o ok. 1%.

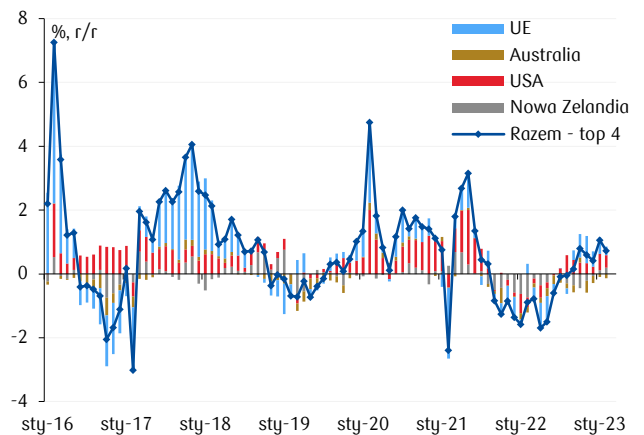
CORAZ WOLNIEJSZY WZROST EKSPORTU

- Według GUS polski eksport mleczarski w 4q22 wzrósł o 21% r/r wobec wzrostu o 49% r/r w 3q22. Jednak dane dla pierwszych dwóch miesięcy 2023 wykazały spadek dynamiki do nieco ponad 9% r/r. Przyczyną jest przede wszystkim obniżka cen artykułów mleczarskich przy stabilizacji wolumenu eksportu. Wysokie jest prawdopodobieństwo, że z uwagi na niższe ceny, wartość eksportu mleczarskiego ogółem zacznie maleć w dalszej części roku. Poprawić się mogą natomiast perspektywy sprzedaży do Chin z uwagi na odstąpienie od polityki „zero Covid” w tym kraju, spadek cen frachtu oraz lepsze wyniki chińskiej gospodarki.

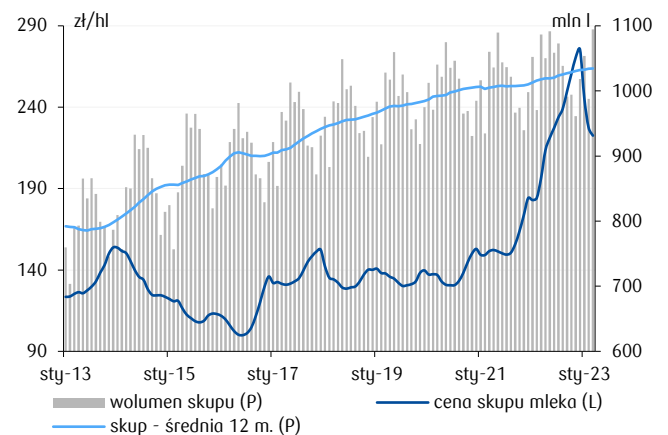
GORSZE WYNIKI BRANŻY MLECZARSKIEJ NA KONIEC 2022

- Zachwianie relacji między cenami produktów mleczarskich a ceną skupu surowca odbiło się negatywnie na wynikach przetwórstwie mleka i produkcji serów. Jednak mimo tego, że branża mleczarska (10.51) w 4q22 odnotowała stratę na poziomie 280 mln zł, to zamknęła cały 2022 wzrostem zysku o 72%.
- Utrzymująca się relatywnie wysoka dynamika cen skupu mleka w pierwszych miesiącach 2023, przy ostrym wyhamowaniu cen sprzedaży produktów mleczarskich oraz wzroście kosztów pozasurowcowych, może sugerować niekorzystne wyniki branży również w 1q23. W marcu przeciętna cena skupu mleka (za GUS) wyniosła 2,23 zł/l i była wyższa o 13% w relacji rocznej, choć w stosunku do grudnia'22 zmalała o ok. 19%. Jednocześnie ceny niektórych produktów mleczarskich były wyraźnie niższe - np. pełnego mleka w proszku o 16% r/r a masła w blokach o ok. 20% r/r. Indeks cen nowozelandzkiej giełdy GDT w pierwszej kwietniowej aukcji ukształtował się na poziomie najniższym od września'20.

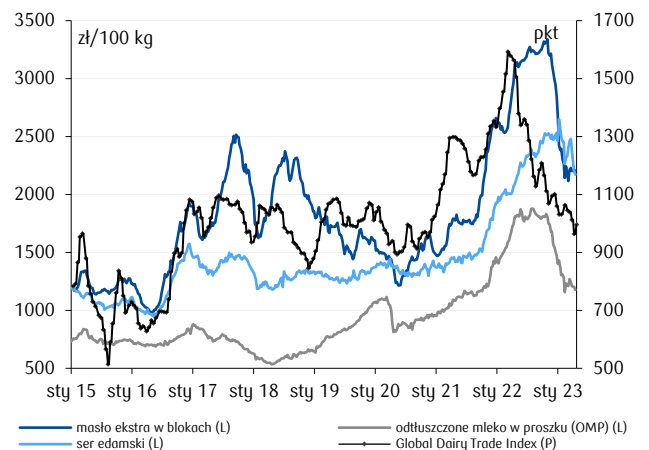
Zmiany produkcji mleka – główni eksporterzy

Cena i wolumen skupu mleka w Polsce

Ceny produktów w mleczarskich w Polsce

Źródło: MRiRW, GUS, USDA, KE, IGC, PKO Bank Polski

PERSPEKTYWY 2023

Istnieje duże prawdopodobieństwo obniżek cen skupu mleka w kolejnych miesiącach. Szacujemy, że przeciętna cena skupu mleka w Polsce w 2023 zmniejszy się o 10-15% r/r, tj. bardziej niż przewidywaliśmy na koniec 2022. Kluczowe dla kształtowania się cen będą czynniki popytowe. Z jednej strony spowolnienie gospodarcze i spadek siły nabywczej konsumentów mogą oddziaływać na spadki cen skupu, podobnie jak spadek presji kosztów (pasze i nawozy), która tłumaczy spadek opłacalności produkcji mleka. Z drugiej strony prawdopodobny wzrost popytu na rynkach zewnętrznych (Chiny) może ograniczyć skalę spadków. Za wyhamowaniem tempa obniżek przemawia także prognozowany spadek produkcji w UE.

Drób

WIĘKSZA PODAŻ DROBIU W UE

- Według USDA światowa produkcja mięsa kurcząt w 2023 wzrośnie o 1%, głównie w wyniku większej produkcji w Brazylii czy też w Stanach Zjednoczonych. Natomiast unijna produkcja drobiu w 2023, zgodnie z prognozami KE, zwiększyć się może o 1,1%, co może być wynikiem m.in. spadku cen pasz, skutkującym poprawą opłacalności chowu drobiu. Mimo wzrostu, wciąż będzie kształtować się jednak na poziomie niższym niż przed pandemią.
- Pierwsze miesiące 2023 przyniosły spore odbicie produkcji mięsa drobiowego w firmach zatrudniających 50 os. i więcej. Produkcja w 1q23 wzrosła o blisko 12% r/r wobec spadku o 4,3% r/r w 4q22, który mógł być konsekwencją mniejszych wstawień związanych z obawami o koszty zużycia energii. Do wzrostów przyczynia się także poprawa opłacalności produkcji – w pierwszych miesiącach 2023 relacja cen skupu kurcząt do cen mieszanki pełnoporcjowej była wciąż powyżej średniej wieloletniej.
- Wzrosty produkcji odnotowano mimo obecności grypy ptaków. Według GIW, w 1q23 odnotowano w kraju 58 ognisk HPAI, z czego połowa to ogniska w stadach kaczek (głównie powiat kaliski i ostrowski - woj. wielkopolskie).
- HPAI wydaje stawać się problemem ogólnoświatowym. Poza Europą, w 1q23 ogniska pojawiły się w Ameryce Płd. tj. w Argentynie oraz Chile, co spowodowało zaburzenia w handlu zagranicznym w tych krajach. Brazyliia wciąż pozostawała krajem wolnym od grypy ptaków.

ODBIŁA SPRZEDAŻ ZAGRANICZNA DROBIU

- Polski eksport drobiu w 2022 zamknął się wolumenem 1,59 mln t. tj. o 7,4% wyższym niż przed rokiem. Lepszy wynik zapewniała odbudowa sprzedaży zagranicznej w 2q22 i 3q22 po spadkach w 2021 odnotowanych wskutek grypy ptaków. Eksport na koniec 2022 nie był już tak dynamiczny (zbliżony poziom do 4q21), jednak pierwsze dwa miesiące 2023 przyniosły ponowne odbicie sprzedaży (+7% r/r) w konsekwencji wzrostu produkcji.

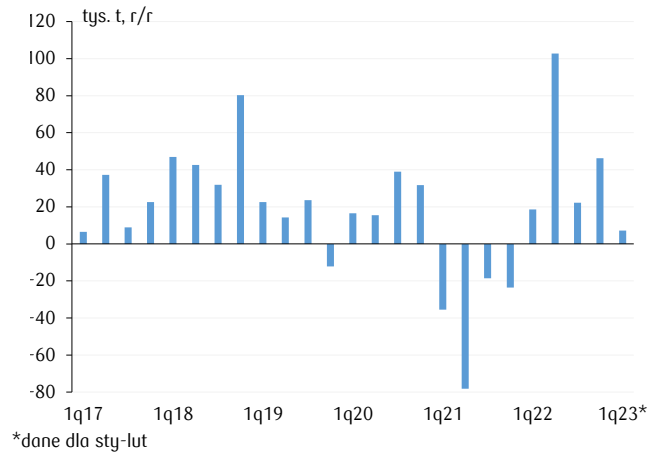
CENY DROBIU WCIAŻ WYŻSZE

- Ceny drobiu w Polsce w 1q23 utrzymywały się w tendencji wzrostowej – przeciętna cena skupu kurcząt wg MRiRW była wyższa o 21% r/r, a indyków o 34% r/r. Choć już 2q23 przyniesie najprawdopodobniej spadki cen w relacji rocznej. W marcu'23 relacja cen sprzedaży kurcząt do cen mieszanki pełnoporcjowej w relacji rocznej poprawiła się o 5% r/r wskazując na poprawę opłacalności chowu. Presja kosztów pasz oraz energii nie jest już tak silna jak kilka miesięcy wcześniej.

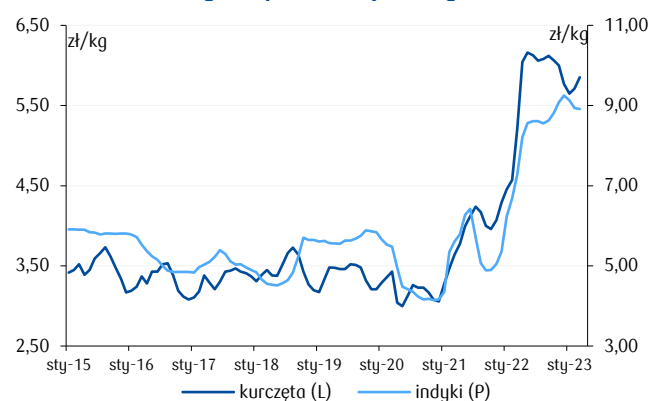
PERSPEKTYWY 2023

 Oczekujemy, że przeciętna cena skupu drobiu wg GUS w 2023 będzie nieznacznie wyższa niż w 2022 (zakres zmian cen od -1%r/r do +4% r/r), podobnie jak prognozowaliśmy pod koniec 2022. Widzimy duże ryzyko obniżek cen w dalszej części roku – efekt spadków cen pasz i oczekiwanego wzrostu produkcji w UE, choć wciąż może to być relatywnie wysoki poziom cen. Wysokie ceny mięsa czerwonego mogą oddziaływać w kierunku wzrostów cen drobiu – popyt na to mięso w gospodarstwach domowych może zwiększyć się względem wołowiny i wieprzowiny.

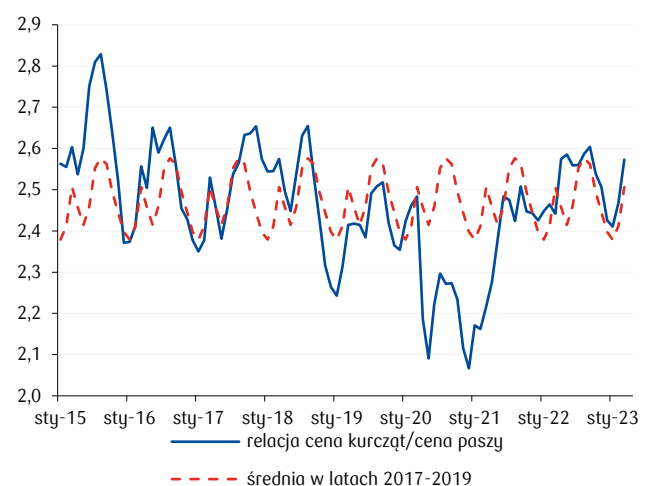
Zmiany produkcji drobiu (masa ubojów) w Polsce

Ceny skupu kurcząt i indyków

Opłacalność chowu kurcząt

Źródło: GUS, MRiRW, Eurostat, PKO Bank Polski

Wieprzowina

SPADEK ŚWIATOWEJ PRODUKCJI W 2023

- Pogłowia świń w UE na koniec 2022 zmalało do poziomu najniższego od ponad dwóch dekad. W grudniu spadek wyniósł ponad 5% r/r, z czego istotne obniżki odnotowano w Niemczech (-10% r/r) oraz w Danii (-12% r/r). W efekcie zmalała podaż unijnej wieprzowiny – według Eurostatu uboje przemysłowe świń w 4q22 były niższe o 7,2% r/r (-7,0% r/r w 3q22) a w styczniu o 4,7% r/r.
- Dane GUS wskazały natomiast na 6-proc spadek pogłowia trzody chlewnej w Polsce na koniec 2022.
- Z prognoz KE opublikowanych na początku kwietnia (Short Term Outlook) wynika, że unijna produkcja mięsa wieprzowego w 2023 zmaleje o 5,1% – jest to wyraźnie głębszy spadek niż oczekiwano jeszcze pod koniec 2022 (-0,7% r/r). Tym samym może ukształtować się na najniższym poziomie od 2001. Bardziej dynamiczny spadek prawdopodobnie odnotuje się w 1h23. Poprawa opłacalności produkcji będzie stanowić impuls do odwrócenia cyklu spadkowego w produkcji żywca w 2h23. Światowa produkcja wieprzowiny (wg USDA) może nieznacznie zmaleć (-0,2%).
- W Chinach, po dość wyraźnym odbiciu w 2022 (+17% r/r), dynamika produkcji wieprzowiny może wyhamować do 0,2% r/r (za USDA). Z jednej strony jest to efekt niskich cen w tym kraju (por. wykres), które nie zachęcają do zwiększania stad, z drugiej strony wciąż mogą występować ograniczenia związane z rozprzestrzenianiem się ASF w Chinach.

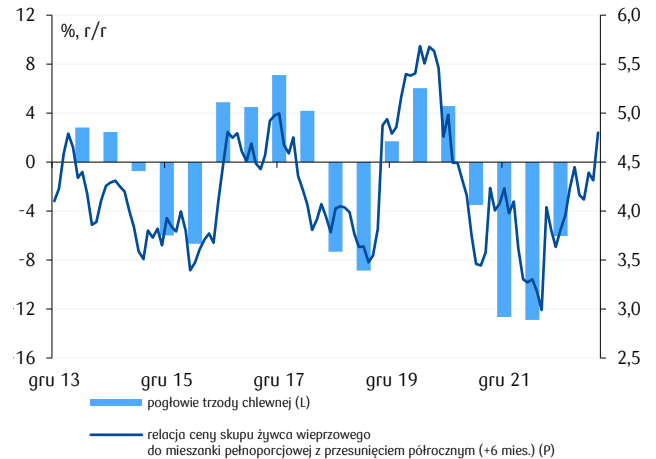
MNIJ MIĘSA NA EKSPORT

- Na początku roku pogłębił się spadek unijnego eksportu wieprzowiny – według Eurostatu sprzedaż na rynki trzecie w lutym i styczniu zmalała o 20% r/r po spadku o 5% r/r w 4q22 (-6% r/r w 3q22). Zmniejszyła się przede wszystkim sprzedaż na rynki azjatyckie, w szczególności do Chin, Korei Płd. i na Filipiny. Wpływ na spadki w większym stopniu mogła mieć zmniejszona podaż niż czynniki popytowe.

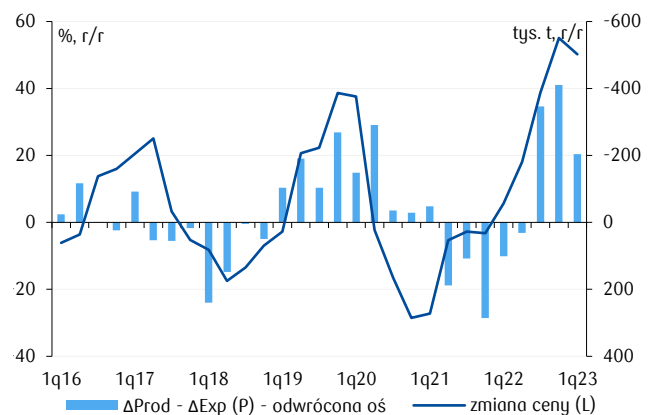
REKORDOWE CENY

- Spadki produkcji przekładają się na silne podwyżki cen trzody chlewnej. W mar'23 ceny skupu w Polsce osiągnęły najwyższy w historii poziom 8,61 zł/kg (wg GUS), tj. wyższy o 31% r/r. Kwietniowe notowania trzody na VEZG sugerują kolejny rekordowy poziom cen w kraju. Deficyt świń na unijnym rynku widać także po wzrostach cen prosiąt (+67% r/r średnio w UE w mar'23).

Pogłowia trzody chlewnej w Polsce a opłacalność chowu świń

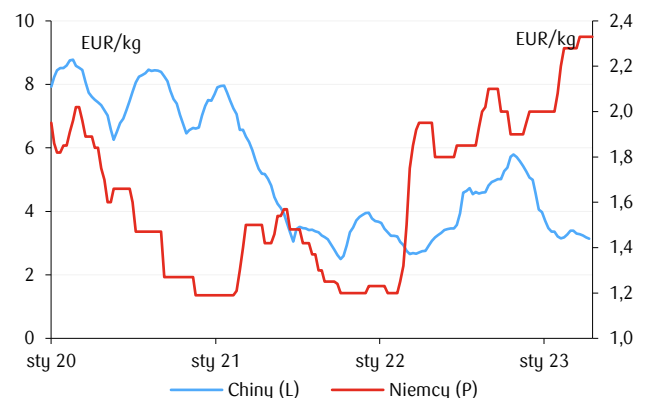

Zmiany w produkcji i eksporcie mięsa wieprzowego w UE-27*

*1q23- dane o handlu i produkcji sty-lut

Ceny tuczników w Niemczech i Chinach

Źródło: GUS, MRIRW, Eurostat, PKO Bank Polski

PERSPEKTYWY 2023

- Oczekujemy, że przeciętna cena skupu trzody chlewnej w 2023 będzie wyższa o 19-25% r/r. Jest to bardziej dynamiczny wzrost niż oczekiwaliśmy jeszcze pod koniec 2022. Istnieje duże prawdopodobieństwo, że dynamika cen do końca roku utrzyma się na dodatnim poziomie, choć z uwagi na bazę odniesienia będzie stopniowo maleć. W kierunku obniżek będą oddziaływać: taniejące w ślad za zbożami pasze, mniejsza presja ze strony kosztów zużycia nośników energii oraz bariera popytu związana ze spadkiem siły nabywczej konsumentów w warunkach wysokich cen mięsa.

Owoce

ZAPASY JABŁEK WCIĄŻ NIŻSZE R/R

- Według WAPA zapasy jabłek w Polsce na początku kwietnia'23 były niższe o 8,8% r/r. Sprzedaż jabłek na początku roku przebiegała wciąż mało dynamicznie – w 1q23 upłynniono o blisko 9% mniej zapasów niż w lut'22. Warto jednak dodać, że w sez. 2022/23 do krajowych chłodzi trafiło zdecydowanie mniej jabłek niż przed rokiem (efekt wcześniejszych obaw o wzrosty kosztów energii). Pomimo wyższych r/r zbiorów – poziom zapasów na początku gru'22 stanowił tylko 34% krajowej produkcji w 2022 wobec 42% przed rokiem.

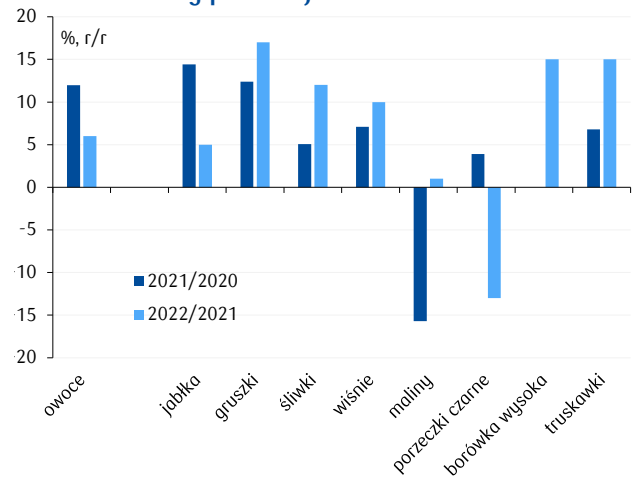
MNIEJSZY EKSPORT JABŁEK

- Według GUS eksport jabłek z Polski w okresie wrz'22-lut'23 zmalał o 12% r/r, choć już w styczniu i lutym łącznie wzrósł o 5,2% r/r. Spadła sprzedaż jabłek do wszystkich największych odbiorców – Egiptu (-49% r/r), Niemiec (-46% r/r) oraz Białorusi (-53% r/r). Na plus wyróżnia się sprzedaż do Węgier (2,7-krotny wzrost) z uwagi na niższe, aż o 1/3, zbiory w tym kraju w 2022. Węgry stały się jednocześnie czwartym importerem polskich jabłek w pierwszych 6-ciu miesiącach sez. 2022/23, licząc od września.
- Rośnie eksport koncentratu soku jabłkowego z Polski. Według GUS, w okresie lip-lut'23 zwiększył się o 15% r/r. Niemniej, biorąc pod uwagę zwiększony import (2-krotnie, w dużej mierze dzięki zakupom z Ukrainy) nadwyżka w handlu koncentratem zwiększyła się o nieco ponad 7% r/r. Z jednej strony polski sektor częściowo skorzystał na zmniejszeniu dostaw z Chin, które ograniczyły produkcję soku z uwagi na niższe zbiory jabłek (wg USDA o 11% r/r). Zgodnie z danymi IHS Markit (S&P Global) chiński eksport zagęszczonego soku jabłkowego w 2h22 zmniejszył się aż o 36% r/r. Z drugiej strony, zwiększona konkurencja z Ukrainy, Mołdawii czy też Turcji ogranicza dynamikę sprzedaży zagranicznej z Polski – np. sprzedaż na rynek amerykański nie charakteryzowała się już tak wysokimi wzrostami jak na koniec sez. 2021/22.

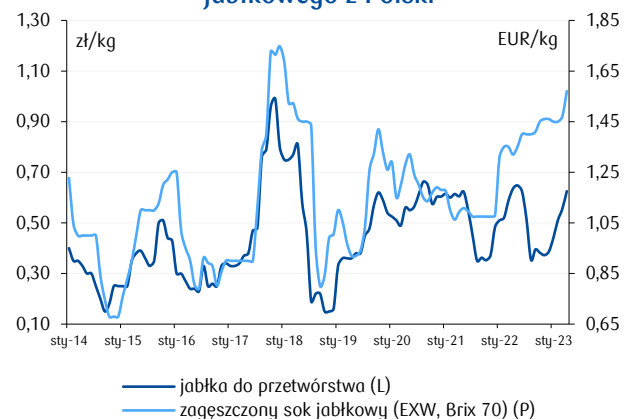
WYSOKIE CENY KONCENTRATU SOKU JABŁKOWEGO

- Zmiany cen jabłek na przełomie 1q23 i 2q23 były wciąż mało dynamiczne (por. wykres). Na poziomie najwyższym od 2018 ukształtowały się natomiast ceny zagęszczonego soku jabłkowego (+19% r/r na pocz. kwi'23, za S&P Global). Czynnikiem wsparcia, oprócz zmniejszonej produkcji w Chinach są rekordowo wysokie ceny soku pomarańczowego, które wynikają m.in. z historycznie niskich zbiorów pomarańczy w USA (najniższy poziom od lat 30-tych XX w.).

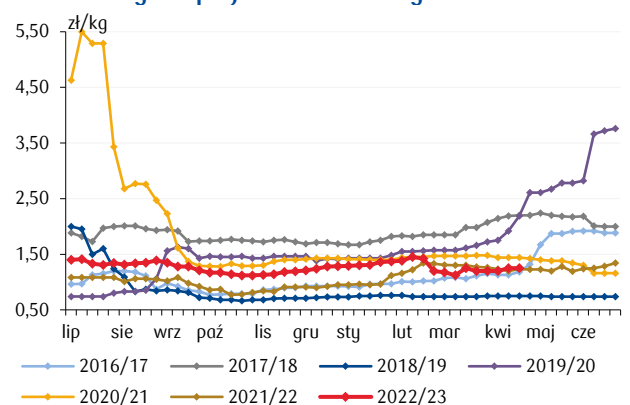
Zmiany produkcji owoców w Polsce

Ceny skupu jabłek do przetwórstwa i ceny soku jabłkowego z Polski

Ceny skupu jabłek deserowych w Polsce

Źródło: IERIGŻ-PIB, MRIRW, IHS Markit, GUS, PKO Bank Polski

PERSPEKTYWY 2023

 Niski poziom zapasów nie wyklucza przyspieszenia dynamiki cen jabłek na koniec sez. 2022/23. Sprzedaż tych owoców może wzrosnąć po czasowym zniesieniu embarga przez Białoruś od kwietnia do czerwca. Czynnikiem wpływającym na zmienność cen będzie również oczekiwany poziom produkcji w 2023. Według GUS rośliny sadownicze, z uwagi na łagodną zimę, są w dobrej kondycji. Nie stwierdzono strat mrozowych na plantacjach krzewów owocowych i truskawek.

Warzywa

NISKA PODAŻ WARZYW

- Unijny rynek warzyw podlega wyraźnym ograniczeniom podażowym. Zgodnie z AMI (za S&P Global) produkcja warzyw w UE w 2022 zmalała o 8%. Spadki odnotowano u wszystkich najważniejszych producentów, z czego największe w Hiszpanii (-15% r/r). Największy wpływ na spadki unijnej produkcji warzyw miały mniejsze zbiory cebuli i marchwi, co wynikało z suszy oraz zmniejszonej powierzchni upraw w minionym roku. Najwięksi producenci marchwi, tj. Niemcy oraz Francja, zanotowali spadek zbiorów odpowiednio o 19% r/r i 21% r/r. Produkcja we Włoszech zmalała o 30% r/r. Natomiast unijne zbiory cebuli w 2022, według S&P Global, mogły zmniejszyć się o 13% r/r. Zmalała także produkcja pomidorów – wg KE o 12% r/r, głównie w wyniku spadków u dwóch największych producentów – Włoch i Hiszpanii odpowiednio o 14% i 10% r/r.
- Czynnikiem wpływającym na ograniczoną podaż warzyw były koszty energii, istotne w przypadku produkcji spod osłon. Choć pierwsze miesiące 2023 przyniosły spadki notowań na rynku surowców energetycznych, to wysokie ceny i obawy o ich poziom jeszcze kilka miesięcy wcześniej miały prawdopodobnie wpływ na terminy oraz skalę nasadzeń w okresie zimowym. Dodatkowo fale chłódów m.in. w Hiszpanii oraz niekorzystne uwarunkowania pogodowe w Holandii odbiły się negatywnie na produkcji warzyw takich jak papryka, pomidory oraz ogórki. Koniec kwartału przyniósł jednak już większą stabilizację podaży.

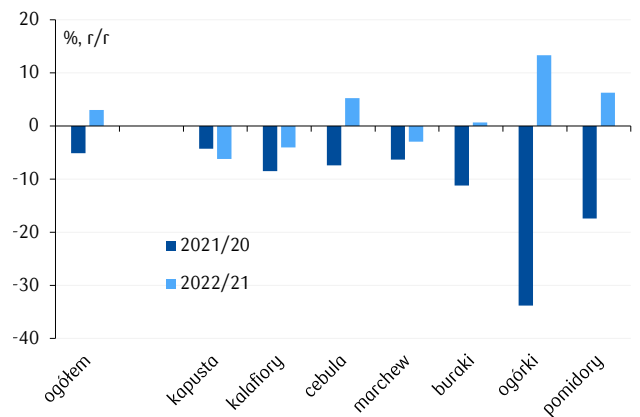
ROŚNIE EKSPORT MROŻONYCH WARZYW MIMO SPADKU PRODUKCJI

- Polska korzysta na zmniejszonych zbiorach warzyw w UE (głównie Hiszpanii, w mniejszym stopniu Belgii), co widoczne jest w danych handlowych niektórych warzyw świeżych, ale też przetworów. Polski eksport mrożonych warzyw od lipca'22 do lutego'23 wzrósł o blisko 6% r/r przy odnotowanym spadku produkcji w Polsce o 11% r/r (firmy zatrud. 50 os. i więcej).

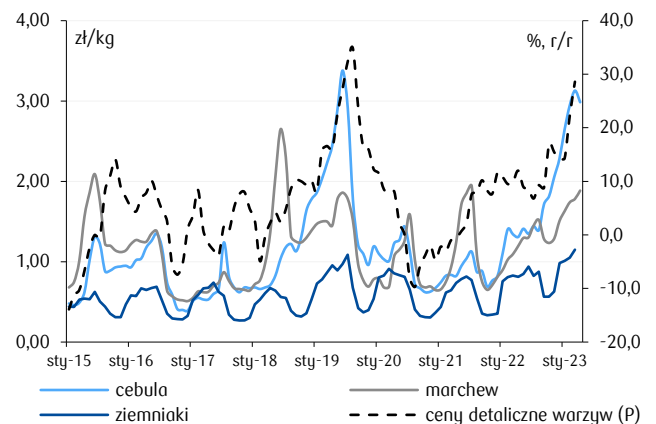
CEBULA WCIĄŻ LIDEREM WZROSTÓW CEN

- Mniejsza podaż ma odzwierciedlenie w postaci wyższych cen warzyw. Największe tempo wzrostu odnotowano w przypadku cebuli, która przeciętnie w marcu podrożała o 133% r/r. Ceny marchwi wzrosły o 63% r/r. Z danych KE wynika, że ceny pomidorów na rynku unijnym w lutym były wyższe aż o 27% r/r, choć już w marcu kształtowały się na poziomie zbliżonym r/r wskutek normalizacji podaży.

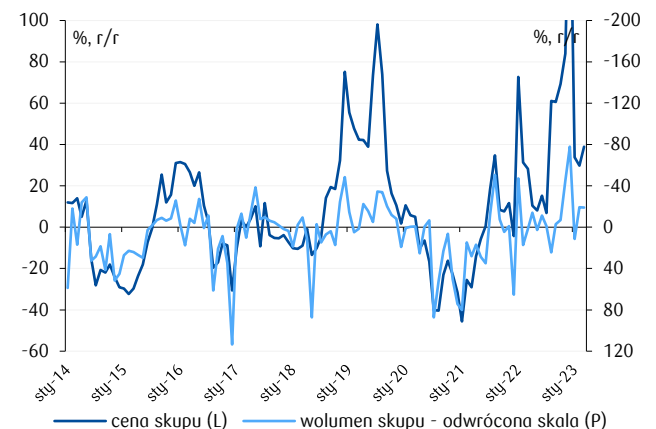
Zmiany zbiorów warzyw gruntowych w Polsce

Ceny skupu warzyw

Ceny i skup ziemniaków

Źródło: IERIGŻ-PIB, GUS, PKO Bank Polski

PERSPEKTYWY 2023

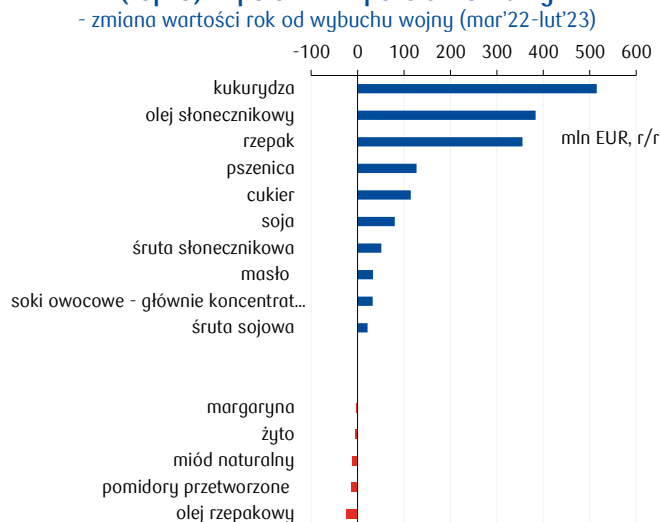
Zmniejszające się zapasy warzyw (w tym przetworów) ze zbiorów ubiegłorocznych będą oddziaływać w kierunku wzrostów cen warzyw do połowy 2023. Dynamika w 2h23 zależy będzie w dużej mierze od wysokości krajowej produkcji. Zakładając jednak wzrost w UE do poziomu średniej wieloletniej, po znaczących spadkach w 2022, oraz biorąc pod uwagę zmniejszenie presji kosztów energii oraz nawozów, można wstępnie oczekiwać spadku dynamiki cen poniżej 0. Tempo podwyżek może zacząć wyhamowywać już w 2q23 – efekt przesuniętej produkcji warzyw spod osłon, choć dostawy warzyw gruntowych z uwagi na opóźnienia w siewach (GUS) mogą również się opóźnić. W kierunku spadków cen oddziaływać może mniejszy popyt w HoReCa (mrożone warzywa).

Handel zagraniczny

WZROST UDZIAŁU UKRAINY W POLSKIM IMPORCIE ROL-SPOŻ.

- W pierwszym roku po wybuchu wojny (mar'22-lut'23) polski import towarów rolno-spożywczych z Ukrainy (EUR) wzrósł 2,8-krotnie r/r. Udział Ukrainy w polskim imporcie rolno-spożywczym zwiększył się z 3,9% do 8,6%, a udział Polski w unijnym imporcie z tego kraju wzrósł z 13 do 20%. Za wzrost importu do Polski odpowiadały głównie zboża, rzepak, olej słonecznikowy i cukier. Nie do końca jednak wiadomo jaki odsetek polskiego eksportu, który również istotnie wzrósł, stanowił reeksport ukraińskich towarów i w jakim stopniu zastępowano nimi polskie produkty. Uwagę zwraca zwiększony import mrożonych malin i porzeczek czarnych, choć warto pamiętać, że już przed wojną dostawy z Ukrainy stanowiły konkurencję dla krajowego sektora. Duży udział w unijnym rynku stanowi natomiast import soku jabłkowego.
- W kontekście importu zbóż uwagę zwraca fakt, że zwiększony poziom przywozu odnotowywano już po wybuchu wojny ale przez zniesieniem ceł oraz kontyngentów w cze'22. W przypadku kukurydzy i rzepaku import z Ukrainy po zerowej stawce celnej możliwy był jeszcze przez tą datą.
- W przypadku zbóż, zwiększony wolumen importu z Ukrainy (ponad wcześniej obowiązujący kontyngent) stanowi dużą część rynku unijnego. Biorąc jednak pod uwagę kukurydżę, UE nie jest samowystarczalna, a sezon 2022/23 był mocno deficytowy na rynku wspólnotowym z uwagi na blisko 26-proc. spadek zbiorów. Sprzyjało to większemu importowi tego zboża, niemniej duża część zbóż trafiła do Polski, która odnotowała w 2022 wzrost produkcji.
- Unijny przywóz mięsa i podrobów drobiowych z Ukrainy zwiększył się o 45% r/r (+39 tys. t, Eurostat), przekraczając wolumen wcześniej obowiązującego kontyngentu o ok. 36 tys. t. W analogicznym okresie polski import drobiu z Ukrainy zwiększył się o 13% r/r, tj. o niespełna 2 tys. t. Za większość unijnego importu odpowiadała Holandia (+29,7 tys. t r/r). Zmniejszeniu uległ natomiast polski eksport mięsa i podrobów na Ukrainę (o 43 tys. t), choć Polska eksportowała do tego kraju na ogół tańsze elementy tuszki.
- Największą uwagę przykuwał import zbóż i rzepaku, gdyż towarzyszył mu wyraźny spadek cen. Teza o negatywnym wpływie ukraińskiego importu na ceny zbóż jest częściowo uzasadniona, gdyż relacje cen skupu w województwach południowo-wschodniej Polski pogorszyły się w stosunku do średniej krajowej, bardziej niż wynikałoby to ze wzrostu kosztów transportu. Niemniej, w naszej ocenie nie jest to istotny statystycznie czynnik obniżek cen na poziomie kraju.
- Ograniczenie importu z Ukrainy do krajów wschodniej UE może mieć zatem ograniczony wpływ na zmiany notowań cen, ale wpłynąć może na bilanse niektórych krajów importujących, w tym Polski. Nadwyżka w polskim handlu zbożami byłaby najpewniej większa, gdyby nie import z Ukrainy. Ważniejsza wydaje się być jednak kwestia ewentualnych niejasności z kontrolą zboża zaimportowanego do Polski, która może być problemem wizerunkowym dla branży spożywczej.

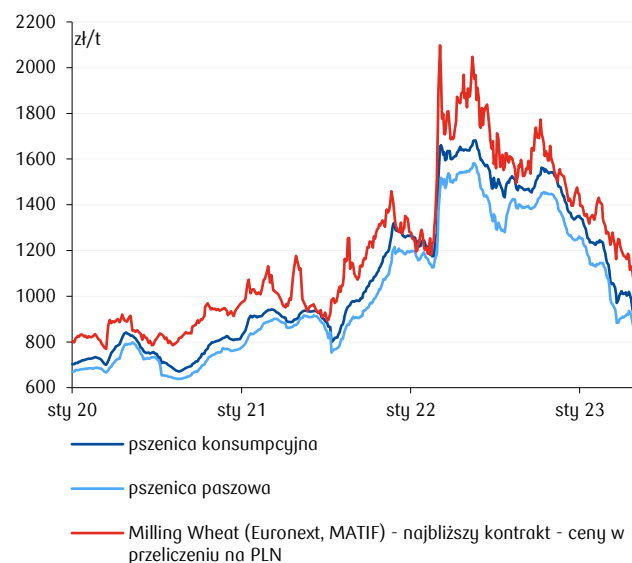
Produkty o największym wzroście (top-10) i spadku (top-5) w polskim imporcie z Ukrainy

Unijny import z Ukrainy w 2022 vs obowiązujący wcześniej kontyngent

	kontyngent	import ponad kontyngent	zmiana r/r
		tys. t	
pszenica	650	2390	2751
kukurydza	1000	11046	4624
cukier	20,7	128	134
drób	90	31	46
mleko w proszku	5	6	9
jaja	6	7	10
masło	3	4	7
jęczmień	350	375	675
sok jabłkowy (zagęszczony)	20	59	48
rzepak	brak	0	559

Ceny pszenicy w Polsce vs notowania kontraktów (Euronext, MATIF)

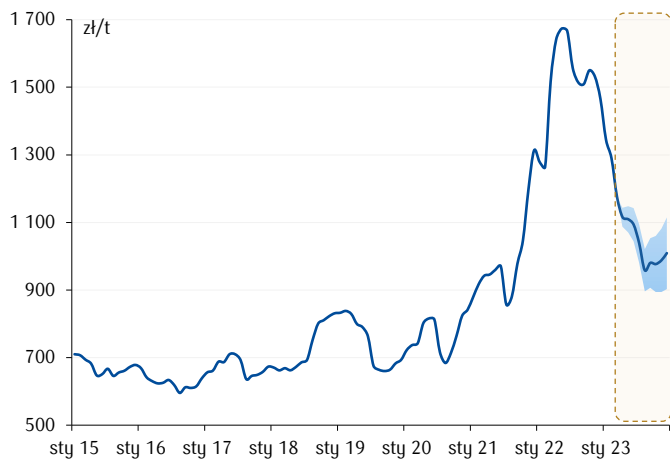

Źródło: GUS, Eurostat, cenyrolnicze.pl, PKO Bank Polski

Aneks

PROGNOZY CEN WYBRANYCH PRODUKTÓW ROLNYCH W 2023

Ceny skupu pszenicy

Ceny skupu mleka

Ceny skupu drobiu

Ceny skupu trzody chlewnej

Źródło: GUS, PKO Bank Polski

Departament Analiz Ekonomicznych

PKO Bank Polski S.A.
ul. Puławska 15, 02-515 Warszawa
t: 22 521 80 84
email: DAE@pkobp.pl

Główny Ekonomista, Dyrektor Departamentu

Piotr Bujak piotr.bujak@pkobp.pl 22 521 80 84

Zespół Analiz Sektorowych analizy.sektorowe@pkobp.pl

Michał Koleśnikow (kierownik)	michal.kolesnikow@pkobp.pl	22 521 81 23
Aleksandra Balkiewicz-Żerek	aleksandra.balkiewicz-zerek@pkobp.pl	22 521 56 59
dr Mariusz Dziwulski	mariusz.dziwulski@pkobp.pl	22 521 81 88
Piotr Krzysztofik	piotr.krzysztofik@pkobp.pl	22 521 81 25
Maciej Rozkrut	maciej.rozkrut@pkobp.pl	22 521 87 39
Anna Senderowicz	anna.senderowicz@pkobp.pl	22 521 81 24
Karolina Sędzimir	karolina.sedzimir@pkobp.pl	22 521 81 28

Jesteś zainteresowany otrzymywaniem raportów analitycznych PKO Banku Polskiego? Napisz do nas: DAE@pkobp.pl

Nasze analizy znajdziesz również na **Twitterze** oraz na stronie internetowej **Centrum Analiz PKO Banku Polskiego**:

Centrum
Analiz

Materiał zatwierdził(a): Michał Koleśnikow

Informacje i zastrzeżenia:

Niniejszy materiał („Materiał”) ma charakter wyłącznie informacyjny oraz nie stanowi oferty w rozumieniu ustawy - Kodeks cywilny, ani rekomendacji do zawarcia transakcji kupna, sprzedaży lub innego rodzaju przeniesienia któregośkolwiek instrumentu finansowego. Bank dołożył wszelkich racjonalnych i niezbędnych starań, aby informacje zamieszczone w Materiale były rzetelne oraz oparte na wiarygodnych źródłach. Informacje zawarte w Materiale nie mogą być traktowane jako propozycja nabycia którychkolwiek instrumentów finansowych, usługa doradztwa inwestycyjnego lub podatkowego ani jako forma świadczenia pomocy prawnej. Prognozy oraz dane zawarte w Materiale nie stanowią zapewnienia uzyskania określonych wyników jakichkolwiek transakcji finansowych ani przyszłych cen którychkolwiek instrumentów finansowych. Materiał nie stanowi badania inwestycyjnego ani publikacji handlowej w rozumieniu Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2017/565 z dnia 25 kwietnia 2016 r. uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE w odniesieniu do wymogów organizacyjnych i warunków prowadzenia działalności przez firmy inwestycyjne oraz pojęć zdefiniowanych na potrzeby tej dyrektywy. Bank i jego spółki (podmioty) zależne oraz pracownicy tych podmiotów mogą być zainteresowani zawarciem lub być stroną transakcji finansowych, w tym zawartych na instrumentach finansowych, których wynik jest uzależniony od czynników (danych i informacji) wymienionych w Materiałach. Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, ul. Puławska 15, 02-515 Warszawa, wpisana do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego numer KRS 0000026438, NIP: 525-000-77-38, REGON: 016298263; kapitał zakładowy (kapitał wpłacony) 1 250 000 000 zł.